

Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Jičín

Pod Koželuhy 100, Jičín 506 41

Školní program prevence sociálně nežádoucích jevů

Realizace: Mgr. Ondřej Kořínek, Ph.D. a další určení pedagogové

Krizový plán byl projednán na poradě vedení školy

Obsah programu

Obsah programu.....	2
Úvod.....	5
1 Charakteristika školy	7
1.1 Základní údaje o škole	7
1.2 Školní poradenské pracoviště.....	8
1.2.1 Výchovná poradkyně	8
1.2.2 Školní metodik prevence rizikového chování.....	9
2 Cíle programu	10
2.1 Dlouhodobé cíle	10
2.2 Krátkodobé cíle	10
3 Cílové skupiny	12
3.1 Žáci školy	12
3.2 Pedagogický sbor	12
3.3 Rodiče a zákonní zástupci	13
4 Způsob dosažení cílů	14
4.1 Dlouhodobé cíle	14
4.2 Krátkodobé cíle	14
5 Školní poradenské pracoviště v rámci školních vzdělávacích programů	16
6 Plán aktivit pro školní rok.....	18
6.1 Aktivity pro žáky.....	18
6.1.1 Adaptační kurz.....	18
6.1.2 Přednáška kyberšikana.....	18
6.1.3 Přednáška bezpečnost na silnicích.....	18
6.1.4 Kraje pro bezpečný internet.....	18
6.1.5 Přednášky od přednášejících z vysokých škol.....	19
6.1.6 Exkurze do firem	19
6.1.7 Soutěž pIšQworky.....	19
6.1.8 Soutěž Hackathon Královéhradeckého kraje	19
6.1.9 Siemens – Sinumerik Cup.....	19
6.1.10 Fotografická škola roku	20
6.1.11 Bobřík Informatiky	20
6.1.12 CISCO Netacad kategorie počítačové sítě.....	20

6.1.13	CISCO Netacad - Internet of Everything, NetRiders	20
6.1.14	Soutěž v programování	20
6.1.15	Celostátní matematická soutěž.....	20
6.1.16	SOČ.....	21
6.1.17	Sportovní kurzy a soutěže.....	21
6.1.18	Kulturní vzdělávání.....	21
6.1.19	Zájmové kroužky	21
6.2	Vzdělávání učitelů.....	21
6.3	Spolupráce s rodiči	22
7	Kontaktní adresy	23
8	Evaluaace a monitoring	25
	Závěr	26
	Seznam příloh:	i
	Příloha 1: Školní program proti šikanování	i
	Příloha 2: Strategie předcházení školní neúspěšnosti	i
	Příloha 3: Krizový plán školy	i
	Příloha 1: Školní program proti šikanování	ii
8.1	Motivy šikany.....	ii
8.2	Podoba šikany	ii
8.3	Cíl školního programu.....	ii
8.4	Preventivní opatření na škole	ii
8.5	Metody vyšetřování šikany	iii
8.5.1	Počáteční forma stadia šikany.....	iii
8.5.2	Pokročilá forma stadia šikany	iii
	Příloha 2: Strategie předcházení školní neúspěšnosti	iv
8.6	Školní neúspěšnost	iv
8.7	Řešení školní neúspěšnosti.....	iv
8.7.1	Žáci s poruchami učení a chování.....	v
8.7.2	Žáci se zdravotním omezením nebo znevýhodněním.....	v
8.7.3	Žáci se sociálním znevýhodněním	v
8.7.4	Žáci s vysokou mírou absence	v
8.8	Postup při řešení školní neúspěšnosti.....	v
	Příloha 3: Krizový plán školy	vii

Metodické dokumenty (doporučení a pokyny).....	vii
8.9 Nález nebo zjištění tabákových výrobků	vii
8.9.1 Tabák	vii
8.9.2 Postup při konzumaci tabákových výrobků ve škole.....	ix
8.10 Alkohol.....	ix
8.10.1 Postup při konzumaci alkoholu žákem ve škole.....	ix
8.11 Postup při nálezů alkoholu ve škole	x
8.11.1 Postup při zadržení alkoholu u žáka ve škole	x
8.12 Omamné a psychotropní látky (OPL).....	x
8.12.1 Postup při konzumaci a distribuci OPL ve škole.....	x
8.12.2 Postup při nálezů OPL v prostorách školy.....	xi
8.12.3 Postup při nálezů OPL u žáka školy	xii
8.13 Záškoláctví	xii
8.13.1 Postup řešení zjištěného záškoláctví.....	xii
8.14 Krádež.....	xiii
8.15 Rasismus.....	xiii
8.15.1 Postup při zjištění výskytu rasismu u žáků.....	xiii
8.16 Vandalství.....	xiv
8.16.1 Postup při zjištění vandalismu ve škole.....	xiv
8.17 Podvod.....	xiv
8.17.1 Postup při zjištění podvodného jednání u žáka.....	xiv
8.18 Kyberšikana.....	xiv
8.18.1 Postup při řešení kyberšikany ve škole.....	xv
8.19 Sexuální zneužívání.....	xvi
8.19.1 Postup při svěřením se žáka učitelím s pohlavním zneužitím	xvi
8.20 Domácí násilí.....	xvi
8.20.1 Postup při řešení domácího násilím	xvii

Úvod

Žijeme ve stále se rozvíjející informační společnosti. V poměrně krátké době došlo a stále dochází k prudkému rozvoji informačních a komunikačních technologií, které ne všichni musejí a chtějí akceptovat. Stále více se klade důraz na informační gramotnost. Mladí lidé, žáci a studenti s ní nemívají takové problémy jako starší lidé. Příliš velké používání informačních a komunikačních technologií v sobě nese nejen řadu výhod, např. v ulehčení práce, ale i nevýhod. Dospívající lidé mívají jiný životní styl než jejich rodiče, prarodiče, respektive různí zaměstnanci nebo učitelé. S novými hrozbami se musejí vyrovnávat nejen mladiství, ale i jejich rodiče nebo učitelé. S rozvojem různých sociálních sítí a komunikačních kanálů roste pro mladistvé řada nepříjemností, které si nemusí uvědomovat. Patologické hráčství nemusí být představováno pouze hracími automaty, ale i pomocí různých aplikací na internetu, v mobilech, respektive sociálních sítí apod. Může se jednat i o na první pohled nevinné sázení na různé zápasy apod. I další hrozby souvisejí s rozvojem informačních a komunikačních technologií. Jedná se např. o virtuální drogy (hry na počítači), kde může u různých jedinců vzrůstat násilí a agresivita, špatná a pomalá zralost jedince v oblasti sociálního vývoje nebo nižší schopnost rozlišovat virtuální realitu od reálného života. I ztotožnění se s různými youtubery, zpěváky nebo blogery, kteří umísťují svá díla na asi nejznámější internetový server YouTube, může představovat riziko, protože někteří výše zmínění mohou u jedince vyvolat sociálně patologické jevy, jako např. drogovou závislost, kouření, různé delikty apod., kterých se někteří mohli dopustit. Ve virtuálním světě se navíc někteří chovají odlišným způsobem než ve světě reálném, což si někteří nemusejí uvědomit a vede to k problémům. Dalším velkým a rozvíjejícím se problémem s rozvojem informačních a komunikačních technologií je především kyberšikana.

I přes výše uvedené možné projevy rizikového chování související především s rozvojem informačních a komunikačních technologií, se nesmí podceňovat ani jejich (sociálně patologických jevů) projevy a příznaky bez použití informačních a komunikačních technologií, které byly typické prudkým rozvojem informační společnosti. Nárůst různých rizikových projevů chování v dospívající populaci se stává celospolečenským problémem, který je nutné v dostatečném časovém předstihu možná co nejvíce eliminovat. Proto je důležitá primární prevence nejen v mateřské školce a základní škole, ale i ve středním vzdělávání, i když některé rizikové projevy již nemusí být u středoškolského vzdělávání eliminovány, např. kouření apod.

Proto naše škola vytvořila a realizovala program primární prevence sociálně patologických jevů, se zaměřením na prevenci (řazeno abecedně):

- Alkoholismus a kouření
- Domácí násilí a sexuální zneužívání
- Drogové závislosti
- Kriminality
- Projevy rasové a menšinové intolerance
- Šikany a kyberšikany

- Týrání a zneužívání dětí
- Vandalismus a krádeže
- Virtuální drogy (počítačové hry, televize)
- Záškoláctví

Školní preventivní program vychází z následujících právních norem a metodických doporučení:

- Školní vzdělávací program VOŠ a SPŠ, Jičín, oborů vzdělání s výučním listem, oborů vzdělání s maturitní zkouškou a obor vzdělávání s absolutoriem.
- Zákon o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) v platném znění.
- Zákon o ochraně zdraví před škodlivými účinky návykových látek.
- Metodický pokyn Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy k řešení šikanování ve školách a školských zařízeních.
- Zákon o pedagogických pracovnících a o změně některých zákonů.
- Metodický pokyn – Spolupráce předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policí ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané.
- Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže.

1 Charakteristika školy

Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Jičín má své nezaměnitelné místo v technickém vzdělávání okresu Jičín, respektive Královéhradeckém kraji s více jak 150 letou tradicí. Škola nabízí škálu oborů ve třech úrovních vzdělávání, které se vyučují podle ŠVP, které byly vytvořeny v předcházejících letech a podle akreditovaného programu pro vyšší odbornou školu.

Škola, respektive její vybraní žáci, se účastní celé řady výchovně – vzdělávacích akcí, soutěží a sportovních akcí, ve kterých dosahují často vynikajících výsledků. I u státní části maturitní zkoušky mají naši žáci velmi vysokou úspěšnost a zájem firem o naše absolventy se stále zvyšuje. Škola disponuje širokým zázemím moderně vybavených učeben a pracovišť pro výkon odborné praxe. 16. prosince 2022 byla slavnostně otevřena FABLAB, moderně vybavená digitální dílna. V této dílně zájemci naleznou zázemí pro kovoobrábění, 3D tisk, pájecí stanice, laser pro gravírování i řezání, fotokoutek nebo termolis. Digitální dílna je určená pro studenty i veřejnost, žáky základních škol, kteří sem mohou zavítat na pořádané workshopy.

Ve škole působí týmově naladěný a erudovaný pedagogický sbor, který usiluje nejen o odbornou připravenost žáků a studentů, ale rozvíjí také jejich mravní kvality, mimo jiné i nabídkou zájmových aktivit ve škole i v domově mládeže, s důrazem na programy prevence sociálně patologických jevů.

Škola neustále hledá cesty, jak získat další finance na uskutečňování svých záměrů, realizuje mnoho evropských i dalších projektů.

Škola je zastupována v Asociaci průmyslových škol ČR a Asociace aktivních škol.

1.1 Základní údaje o škole

Název školy	Vyšší odborná škola a Střední průmyslová škola, Jičín
Adresa školy	Pod Koželuhy 100, 506 41 Jičín
IČO	60116820
DIČ	CZ60116820
REDIZO	600012069
Fax	493 533 137
Telefon	+493 533 137
E-mail	reditelka@spsjc.cz
Adresa internetové stránky	https://prumyslovkajicin.cz/
Facebooková stránka	https://www.facebook.com/VOSaSPSJicin/
Kanál na Youtube	https://www.youtube.com/channel/UCUE0rj5igTdovaAcza5L0wg
Zřizovatel	Královéhradecký kraj, Pivovarské náměstí 1245, 500 03 Hradec Králové
	Ředitelka školy: Mgr. Lea Vojtěchová

Vedoucí pracovníci	Zástupce ředitelky (elektro obory): Ing. Jiří Šafránek
	Zástupce ředitelky (strojní obory): Ing. Tomáš Pavlíček
	Zástupce ředitelky: Mgr. Radka Nováková

1.2 Školní poradenské pracoviště

Školní poradenské pracoviště poskytuje žákům, jejich zákonným zástupcům i pedagogům poradenské služby a konzultace zaměřené na prevenci a řešení rizikového chování, na péči o žáky se speciálními vzdělávacími potřebami, na zkvalitňování sociálního klimatu školy.

Činnost školního poradenského pracoviště zajišťují na základě pověření ředitelem školy Mgr. Leou Vojtěchovou a zástupkyní ředitelky školy Mgr. Radkou Novákovou:

1.2.1 Výchovná poradkyně

Ing. Romana Junková

E-mail: junkova@spsjc.cz

Konzultační hodiny: dle dohody

Plán činnosti výchovného poradce:

- Seznámit rodiče a žáky 1. ročníku s činností výchovného poradce, o problémech souvisejících s přechodem žáků na střední školu a možnostech využití služeb psychologických pracovníků.
- Zajistit přípravu a realizaci adaptačního kurzu pro třídy 1. ročníku.
- Spolupracovat s vedením školy, třídními učiteli, učiteli všech předmětů a rodiči při sledování projevů záškoláctví a kázeňských problémů a přijímat opatření k posílení kázně.
- Věnovat pozornost a péči studentům v případě zhoršení prospěchu, zdravotních obtíží, osobních problémů či nedostatečného rodinného zázemí.
- Prevence školní neúspěšnosti.
- Evidovat žáky se specifickými poruchami učení a zdravotními problémy.
- V případě potřeby navázat spolupráci se speciálním pedagogem nebo psychologem, doporučit rodičům žáků možnosti, kam se obracet v případě problémů.
- Podpora vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.
- Poskytovat informace o možnostech dalšího studia a další odborné přípravy.
- Předávat žákům informace o možnostech další profesionální orientace a pracovních nabídkách.
- Získávat zpětné informace o uplatnění absolventů školy v praxi.

- Účastnit se seminářů, přednášek a besed souvisejících s prací výchovného poradce.
- Organizovat besedy, exkurze umožňující lepší orientaci na trhu práce, při komunikaci s úřady, firmami, posílit schopnost sebevědomě a jistě vystupovat při osobních jednáních.
- Spolupracovat s DM při řešení výchovných problémů.
- Vést žáky ke zdravému životnímu stylu a vhodnému využití volného času.
- Sledovat úspěšnosti přijetí na VŠ a uplatnění absolventů v praxi.

1.2.2 Školní metodik prevence rizikového chování

Mgr. Ondřej Kořínek, Ph.D.

E-mail: korineko@spsjc.cz

Konzultační hodiny: dle dohody

2 Cíle programu

2.1 Dlouhodobé cíle

1. Poskytovat podpůrné opatření pro žáky se speciálními potřebami, jeho sledování a vyhodnocování daných podpůrných opatření.
2. Prevenci školní neúspěšnosti.
3. Poradenskou podporu k pozdějšímu profesnímu uplatnění.
4. Podporu vzdělávání a sociálního začleňování žáků z odlišného kulturního prostředí a s odlišnými životními podmínkami.
5. Podporu vzdělávání žáků nadaných a mimořádně nadaných.
6. Včasnou intervenci při aktuálních problémech u jednotlivých žáků a třídních kolektivů.
7. Předcházení všem formám rizikového chování včetně různých forem šikany a diskriminace.
8. Průběžné vyhodnocování účinnosti preventivních programů uskutečňovaných školou.
9. Metodickou podporu učitelům při použití psychologických a speciálně pedagogických postupů ve vzdělávací činnosti školy.
10. Podporovat žáky v jejich vlastním názoru beze strachu z penalizace.
11. Rozvíjet u žáků především soft skills.
12. Nabídnout žákům možnost strávit volný čas smysluplnou a koordinovanou činností pomocí různorodých volnočasových aktivit.
13. Vést žáky ke zdravému životnímu stylu.
14. Rozvíjet spolupráci a komunikaci mezi školou a zákonnými zástupci.

2.2 Krátkodobé cíle

1. Realizace adaptačního kurzu pro žáky 1. ročníků maturitních i učebních oborů. Cílem adaptačního kurzu je především uskutečnění seznamovacích aktivit, které slouží k úvodním skupinovým a individuálním kontaktům, tzv. „poznávání jednotlivých žáků z daných tříd“. Aktivit se budou účastnit třídní učitelé, výchovná poradkyně a instruktoři, kteří aktivity připravují.
2. Realizovat nadále systém preventivních programů zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů (uvedeno v kapitole Úvod programu primární prevence sociálně patologických jevů) pro žáky maturitních, učebních a absolventských oborů realizovaných např. příslušníky Policie ČR.
3. Více zapojit jednotlivé vyučující z učitelského kolektivu do systému prevence, podpořit DVPP v této oblasti.
4. Snížit výskyt záškoláctví.
5. Pokračující spolupráce s rodiči.
6. Vést žáky k dodržování autorských práv při práci s informacemi (i s umělou inteligencí).
7. Upozornit žáky na rizika sociálních sítí.
8. Vytvoření důvěryhodného poradenství pro žáky, učitele a rodiče – především spolupráce s příslušnými organizacemi, např. s PPP.

9. Seznámit učitelský sbor s aktualizovaným plánem.
10. Zvýšit informovanost žáků o dopadu nabytí plné trestní odpovědnosti především ve 3. ročnících všech studijních a učebních oborů.

3 Cílové skupiny

Mezi cílové skupiny patří žáci školy, učitelé v pedagogickém sboru a rodiče a zákonní zástupci.

3.1 Žáci školy

Školní preventivní program je zaměřen na věkovou skupinu 15 až 23 let. Jedná se o mladistvé a mladé lidi, kteří mají spoustu ideálů a cílů. Sami vědí nejlépe, jak co udělat a co udělat nemusí. Sami si ale mnohdy neuvědomují, že jim chybí především znalosti a zkušenosti. Tito mladí lidé se chtějí zařadit do společnosti, ale mnohdy neřeší, co bude po škole, jestli např. najdou práci nebo jakým způsobem se mají chovat v novém prostředí. Někteří se mohou přeceňovat nebo naopak podceňovat. V tomto věku se u mladistvých mění kolektivy, např. při přechodu na vysokou školu nebo do zaměstnání a oni by měli být připraveni na to, že již v jiných kolektivech je kladen důraz mj. na společné cíle, podobné zájmy apod. Také je potřeba, aby se v těchto nových kolektivech správně adaptovali. Jak již bylo uvedeno v kapitole Úvod, tak se často ztotožňují se svými vzory z různých sociálních sítí nebo kanálů. Ale někteří představitelé nemusejí být úplně vhodnými vzory. Z tohoto hlediska je pro tuto cílovou skupinu důležitá primární prevence.

V tomto věkovém období již řada mladistvých a mladých vykazuje určité znaky rizikového chování (např. hraní počítačových her, kouření, alkoholismus apod.) a proto je těžší na ně působit v oblasti primární prevence (první skupina). Primární prevence je vhodnější především pro ty, kteří znaky rizikového chování nevykazují (druhá skupina). Pro obě dvě skupiny je nutná neustálá prevence, ale ta musí být vhodně zaměřená. Co je vhodné pro jednu skupinu, není vhodné pro druhou skupinu a naopak. Pro první skupinu při pozitivním působení může být vhodným hybatelem upozornění na ekonomické hledisko (místo zdravotního hlediska) než např. u první skupiny.

3.2 Pedagogický sbor

Ne všichni vyučující jsou seznámeni nebo se ve svých studiích nebo praxi dostatečně seznámili v oblasti primární prevence se všemi úskalími, a ne všichni budou zastávat v realizaci programu stejnou roli. Proto je důležité do oblasti primární prevence zainteresovat všechny pedagogy např. ve formě různých společných setkávání nebo seminářů s danou tematikou. Daní vyučující budou seznámeni s tímto programem a hlavními pravidly primární prevence.

Větší role bude kladena na vyučující především humanitních předmětů. Ale nároky budou kladeny i na třídní učitele. Někteří pedagogové mají k tomu větší předpoklady než jiní. Proto je nutné primární prevenci správně „zacílit“ a rovnoměrně rozdělit mezi příslušné vyučující.

V rámci účinného výchovného působení a osobního příkladu je většina našeho pedagogického sboru nekuřácká.

Největší tíha realizace programu však připadne školnímu metodikovi prevence a výchovné poradkyni školy.

3.3 Rodiče a zákonní zástupci

Cílem školy je především informování rodičů na pravidelných třídních schůzkách nebo prostřednictvím zástupců (zastupujících rodičů) ve školní radě, ale také vytvoření prostoru pro vzájemnou komunikaci a příznivou atmosféru při řešení problémů. Ve škole je pro rodiče k dispozici i školní poradenské pracoviště.

4 Způsob dosažení cílů

Způsob dosažení cílů vychází z kapitoly 2 Cíle programu.

4.1 Dlouhodobé cíle

1. Například úprava zasedacího pořádku ve třídě, příprava vhodných učebních materiálů, stanovení různých limitů času a náročnosti práce ve vyučovacích hodinách apod.
2. Aktivně podporovat a motivovat žáky při práci v hodinách s využitím vhodných učebních metod a komplexního hodnocení při práci ve vyučovacích hodinách. Zajímat se o možné vlivy při zhoršení prospěchu (v souvislosti s dospíváním, rodinnou situací (sociální zázemí), partou kamarádů atd.).
3. Poskytnutí vlastních zkušeností k profesnímu uplatnění, rozbor možných šetření nebo zprostředkování informativních schůzek s odborníky z praxe.
4. Viz vhodná podpůrná opatření, dále např. beseda se všemi žáky v daných třídách.
5. Spolupráce s firmami nebo možné individuální uplatnění žáka na vysoké škole (docházka na vybrané předměty, cvičení) – tzv. stáž.
6. Šetření a řešení daných aktuálních problémů ve spolupráci např. s třídními učiteli nebo s PPP nebo Policií ČR apod.
7. Pořádání besed, přednášek s různými odborníky.
8. Analýza chování žáků v jednotlivých třídách (vztah žák-žák, žák-vyučující, žák-jiná osoba), případně užívání návykových látek s ohledem na obsahovou náplň preventivních programů.
9. Např. školení vyučujících, individuální schůzky apod.
10. Využívání vhodného hodnocení a výukových metod ve vyučovacích hodinách.
11. Využívání vhodných výukových metod ve vyučovacích hodinách.
12. Uskutečňování volnočasových aktivit v rámci např. kroužků nebo sportovních akcí apod.
13. Pořádání besed, přednášek s různými odborníky z praxe, používání vhodných materiálů (videí, blogů apod.).
14. Komunikace třídních vyučujících s rodiči žáků individuálně nebo na třídních schůzkách.

4.2 Krátkodobé cíle

1. Adaptační kurz pro žáky 1. ročníku v září.
2. Účast školního metodika prevence na seminářích s tematikou prevence rizikových forem chování.
3. Uspořádání preventivních programů zaměřených na prevenci sociálně patologických jevů s příslušníky Policie ČR.
4. Školení a přednášky pro jednotlivé vyučující.
5. Komunikovat a řešit záškoláctví s rodiči.
Komunikovat s rodiči např. přes třídní vyučující.

6. V hodinách ICT, např. informatiky žáci vytvářejí samostatné práce zaměřené na práci s informacemi a dodržování autorských práv, žáci mohou řešit i závěrečné práce nebo projekty.
7. V jednotlivých předmětech s obsahem ICT upozornit na rizika sociálních sítí, modelovat relevantní problémy a zkušenosti, pouštět vhodný materiál o hodině.
8. Průběžně komunikovat a řešit problémy s PPP.
9. Průběžné informování učitelů v rámci porad, individuálně osobně nebo e-mailem.
10. Příslušná přednáška na dané téma s odborníkem – např. příslušník policie ČR, besedy, videozáznamy s danou problematikou, osobní zkušenosti žáků/učitelů apod.

5 Školní poradenské pracoviště v rámci školních vzdělávacích programů

Nedílnou součástí práce zástupců školního poradenského pracoviště je také prolínání problematiky prevence rizikových forem chování s obsahovou náplní a výukou v jednotlivých a určitých předmětech v rámci školních vzdělávacích programů (dále uvedeno jako ŠVP). Toto prolínání je klíčové. Absolventi školy, kteří jsou vyučováni a vychováni v rámci ŠVP nacházejí uplatnění v technickém zaměření, především však ve firmách se zaměřením na elektrotechniku, strojírenství a informační technologie.

Absolvent informačních technologií může pracovat jako programátor desktopových, mobilních nebo webových aplikací nebo může být webdesignérem, správcem operačních systémů, sítí, grafikem, fotografem aj. Má také předpoklady pro úspěšné absolvování vysoké školy technického směru.

Absolvent elektrotechniky může pracovat jako elektronik, servisní technik elektro zařízení, programátor PLC, návrhář elektronických a automatizačních systémů, projektant elektro, revizní technik nebo technik výstupní kontroly.

Absolvent strojírenství může pracovat jako technik informatiky a diagnostiky, mechatronik, programátor a servisní technik PLC automatů, programátor robotů, konstruktér hydraulických a pneumatických zařízení, zkušební technik, projektant/konstruktér v elektrotechnickém průmyslu, technický servisní poradce, technik v oblasti automatizační techniky, programátor robotických mechanismů nebo návrhář robotických mechanismů.

Prvky prevence rizikového chování jsou začleňovány nejen v rámci všeobecně vzdělávacích předmětů, ale také v rámci předmětů odborných. Potřebná je mezioborová koordinace.

Prvky prevence rizikového chování budou začleňovány v rámci výuky především následujících předmětů:

- český jazyk,
- občanská nauka,
- tělesná výchova,
- biologie a ekologie,
- cizí jazyk,
- informatika,
- elektrotechnika,
- strojírenství

V rámci jednotlivých předmětů budou voleny metody výuky, které rozvíjejí komunikační dovednosti, vzájemnou spolupráci, zdravé sebevědomí a rozvíjejí u žáků především soft skills (tzv. měkké dovednosti).

V rámci vhodných témat se budou využívat znalosti a zkušenosti odborníků (i z řad rodičů) k besedám nebo přednáškám, např. z následujících oblastí: kyberšikana, šikana, záškoláctví, zdravotní rizika návykových látek, zdravý životní styl atd.

6 Plán aktivit pro školní rok

V této kapitole budou uvedeny aktivity pro žáky i další vzdělávání pedagogických pracovníků.

6.1 Aktivity pro žáky

Žáci mají možnost se účastnit různorodých sportovních aktivit, soutěží i exkurzí do firem.

6.1.1 Adaptační kurz

Adaptační kurz, který je určen pro žáky 1. ročníků maturitních i učebních oborů, se obvykle uskutečňuje v polovině září. Probíhá ve spolupráci s K – klubem Jičín a osvědčenými instruktory, které doplňuje z naší školy výchovný poradce. Pro žáky jsou instruktory připraveny souhrnné a různorodé činnosti a aktivity (které také slouží k zábavě), které jsou zaměřeny především na vzájemnou součinnost, spolupráci a obětování se pro kolektiv. Aktivity prověřují nejen fyzickou, ale i rozumovou zdatnost.

6.1.2 Přednáška kyberšikana

Pravidelně se na naší škole uskutečňuje přednáška o kyberšikaně pro žáky prvních ročníků, kterou vede specialista na kyberšikanu od Policie Jičín. Pro každou třídu je tato přednáška uskutečňována samostatně. Tematickým obsahem přednášky bývají: vymezení pojmu kyberšikana (žáků i učitelů), představení profilu obětí a pachatelů. Přednášky jsou doplněny modelovými situacemi z běžného života formou videoukázek a nejsou opomenuty ani statistiky, které jsou prezentovány prostřednictvím grafů. Samozřejmá je i diskuze specialisty s žáky.

6.1.3 Přednáška bezpečnost na silnicích

Pravidelně se na naší škole uskutečňuje přednáška o bezpečnosti na silnicích pro žáky třetích ročníků, kterou vede specialista od Policie Jičín. Pro každou třídu je tato přednáška uskutečňována samostatně. Tematickým obsahem přednášky bývají: bezpečnost na silnicích, chování řidiče v silničním provozu, upozornění na problematická místa na silnicích v kraji, představení profilu pirátů silnic aj. Přednášky jsou doplněny modelovými situacemi z běžného života formou videoukázek a nejsou opomenuty ani statistiky, které jsou prezentovány prostřednictvím grafů. Samozřejmá je i diskuze specialisty s žáky.

6.1.4 Kraje pro bezpečný internet

S pomocí projektu se žáci seznámí, která nebezpečí na ně mohou být nastražena na internetu a jak se jich vyvarovat. V rámci projektu si mohou žáci projít obsáhlé e-learningové kurzy, které obsahují spoustu informací, která jsou doplněna videi nebo i pracovními listy. Tematicky jsou zaměřena např. na kyberšikanu, přístupová hesla, falešné zprávy a aktuální problémy. Vyhodnocování jsou nejúspěšnější školy, ve kterých základní kvíz s 20 otázkami vyplní na maximální možný bodový zisk co nejvíce žáků (o pořadí rozhoduje poměr úspěšně vyplněné testy žáků na škole/celkovému počtu žáků na škole). Na tento test mají žáci neomezený počet pokusů. Úspěšní řešitelé základního testu mohou vyplnit i Kvíz plus, který se skládá z 10 otázek ze škály cca 100 otázek, a soutěžící

na ně mají pouze tři pokusy. Z úspěšných řešitelů z každého kvízu jsou vylosováni šťastní výherci, kteří mohou vyhrát hodnotné ceny. Tohoto projektu se žáci pravidelně účastní.

6.1.5 Přednášky od přednášejících z vysokých škol

Pravidelně se na naší škole v posledních letech uskutečňuje (především pro žáky 3. ročníku nebo i pro žáky 4. ročníku oboru Informační technologie) přednáška o objektově orientovaném programování, modelování a moderním vývoji softwaru nebo databázové systémy, kterou realizují přednášející z FIM UHK. Přednášky jsou zaměřené především na moderní trendy v daných oblastech i možnost dalšího výhledu směřování v dané oblasti. I v tomto školním roce se budeme snažit tyto přednášky pro žáky zajistit, případně se pokusíme i o nějaké další rozšíření. Samozřejmá je i diskuze přednášejících s žáky.

6.1.6 Exkurze do firem

Na naší škole je velká pozornost věnována zajištění exkurzí do firem. Pravidelně se jednotlivé třídy (podle zaměření), účastní exkurzí do následujících firem: SECO Group Jičín, Continental Jičín, ŠKODA AUTO Mladá Boleslav, Deprag Lázně Bělohrad, Engie Jičín, Microrisc Jičín, ORT Nový Bydžov, Sklopísek Střeleč, Emuge Lauf, KOBIT Jičín, Loreta – nástrojárna v Nové Pace, Hydra a. s. aj. V daných firmách žáci získají podrobné informace o zaměření firmy, seznámí se s moderními technologiemi i možnostmi další spolupráce s firmou. Seznámení se zázemím firem se mohou žáci rozhodnout, kam budou chtít zaměřit svůj další profesionální rozvoj po úspěšném absolvování studia na naší škole.

6.1.7 Soutěž plšQworky

V této soutěži mohou žáci rozvíjet svoje logické myšlení i možnost stanovení správné taktiky a spolupráce v rámci družstva. Této soutěže se žáci naší školy pravidelně účastní. Soutěží proti sobě pětičlenné týmy. Kromě soutěžení mohou žáci navázat i nová přátelství a mohou získat hodnotné ceny.

6.1.8 Soutěž Hackathon Královéhradeckého kraje

Této soutěže se mohou účastnit až čtyřčlenné týmy ze střední nebo z vysoké školy a jejich úkolem je za určitý počet hodin čistého času v jednom dni vytvořit aplikaci, která využívá otevřená data, především z Královéhradeckého kraje (je možné pracovat se všemi datovými sadami otevřených dat publikovanými v Národním katalogu otevřených dat s omezením). Následně musejí všechny týmy naprogramovanou aplikaci předvést před komisí a dalšími účastníky soutěže.

6.1.9 Siemens – Sinumerik Cup

Soutěž, která je zaměřená především na budování vztahů mezi firmou, školou a rodiči. Zakladatelé této soutěže se snaží především o budování základů naší společnosti pro následující generace, protože si uvědomují nedostatek odborníků z této oblasti. Důležití pro společnost, především s průmyslovou tradicí, jsou technici a řemeslníci. *„Putovní pohár získá vždy škola, která připraví a nejlépe vypracuje prezentaci postupu obrábění zadané součástky. Hodnotící komise pak jednotlivé školy navštíví a vystoupení žáků posoudí. Soutěžení má podpořit především spolupráci mezi studenty. Každá škola může*

postavit až tři týmy, počet členů každého týmu je omezen na dva až čtyři studenty. Pohár bude vítězi propůjčen vždy na dalším setkání při celkovém vyhodnocení soutěže a bude na něj připevněn štítek se jménem školy a rok, v němž zvítězila. (<https://www.mmspektrum.com/clanek/partnerstvi-k-podpore-a-zviditelneni-strojariny.html>). Naše škola se této soutěže účastní pravidelně.

6.1.10 Fotografická škola roku

Jedná se o celoroční fotografickou soutěž časopisu Fotovideo, kde jsou vypisována v průběhu roku témata, z nichž mají žáci pořídit fotografii a zaslat jí redakci k porovnání s fotografiemi jiných žáků ze středních škol. Žáci se umísťují samostatně, ale jejich jednotlivé výsledky se započítávají do celkových bodů pro školu. V této soutěži se pravidelně umísťujeme na předních místech. Soutěž podporuje především kreativitu a grafické citění žáků.

6.1.11 Bobřík Informatiky

Jedná se o informatickou soutěž pro žáky ze základních a středních škol, kde si žáci mohou ověřit znalosti např. z algoritmizace, řešení problémů nebo digitální gramotnosti. Test se vyplňuje on-line a žáci na něj mají omezený čas. Žáci si mohou vytisknout i diplom se svým výsledným bodovým ohodnocením. Této soutěže se naše škola pravidelně účastní, protože náměty pro žáky na rozšíření algoritmického myšlení a řešení problémů je v řadě odborných předmětů velice důležitý.

6.1.12 CISCO Netacad kategorie počítačové sítě

Jedná se o soutěž s tematikou konfigurování počítačové sítě. Soutěž je skupinová ve trojicích a obsahuje školní kolo a ústřední kolo. Pravidelně se této soutěže účastníme.

6.1.13 CISCO Netacad - Internet of Everything, NetRiders

Jedná se o soutěž týmovou, dlouhodobou, skupinovou ve trojicích. Tato soutěž obsahuje několik kol distančních (ve škole), dále obsahuje 1 kolo a posledním kolem je finále, kde je národní účast. Pravidelně se této soutěže účastníme a tematicky je soutěž zaměřená na internet věcí – vytváření chytrých věcí, např. teploměry...

6.1.14 Soutěž v programování

Tato soutěž rozvíjí především logické a programátorské myšlení, dále rozvíjí rychlý způsob řešení problémů. V této soutěži se soutěžící mohou zúčastnit školního, okresního, krajského a ústředního kola. Kritériem pro postup je získání určitého počtu bodů z daných úloh v konkurenci se spolusoutěžícími z jiných škol. Této soutěže se vybraní žáci z jednotlivých ročníků naší střední školy pravidelně účastní.

6.1.15 Celostátní matematická soutěž

V této soutěži žáci rozvíjejí především matematické a logické myšlení. Hledají neefektivnější způsob, jak vyřešit zadaný problém/úlohu. V této soutěži mohou projevit také svoji kreativitu a rychlý a bezchybný úsudek. Této soutěže se vybraní žáci z jednotlivých ročníků naší střední školy pravidelně účastní.

6.1.16 SOČ

V této soutěži žáci dlouhodobě pracují na svém projektu v jedné z 18 kategorií, kde výstupem je obvykle praktická část práce s dokumentací, kterou žáci prezentují před odbornou komisí v konkurenci dalších žáků z jiných škol. Celkem se soutěžící může zúčastnit školního, okresního, krajského a ústředního kola. Do krajského kola postupuje pouze vítěz, v předchozích kolech vždy soutěžící umístění na prvních dvou místech. V této soutěži dosahují žáci naší školy velice dobrých výsledků.

6.1.17 Sportovní kurzy a soutěže

Žáci mohou předvést a rozvíjet svoje fyzické a mentální dovednosti, zaujetí pro hru a kolektivní myšlení např. v prvním ročníku v lyžařském kurzu a ve druhém ročníku na vodáckém kurzu apod. Dále se vybraní žáci účastní řady sportovních soutěží ve fotbalu, stolním tenisu, házené, košíkové, florbalu nebo sálové kopané. V těchto soutěžích se podle výsledků účastníme okrskových, okresních, krajských, a i někdy republikových kol.

6.1.18 Kulturní vzdělávání

Pro žáky pravidelně pořádáme řadu seminářů i návštěvy divadelních a filmových představení a besedy. Obvykle žáci navštíví následující akce: MSV Brno, Letiště Václava Havla a Technické muzeum, Národní divadlo, IQ Landii Liberec, historická místa Jičina apod.).

6.1.19 Zájmové kroužky

Jak je zřejmé, velký důraz je kladen na smysluplné využívání vzdělávacích aktivit mimo školu. Současně podporujeme rozvoj schopnosti aktivního trávení volného času jako kompenzaci stresových situací či jednostranné zátěže ze školního vyučování možnostmi navštěvovat zájmové kroužky i kroužky rozvíjející odborné dovednosti žáků. Škola nabízí řadu zájmových kroužků nejen pro současné žáky, ale i pro zájemce ze základních škol. V letošním školním roce mohou žáci navštěvovat některý/některé z kroužků, jejichž seznam je uveden na stránkách školy. V kroužcích mohou žáci rozvíjet odborné znalosti nebo logické myšlení. Mohou zde aplikovat poznatky získané ve výuce nebo mohou zlepšit svoji manuální zručnost.

Další akce jsou postupně zařazovány podle aktuální situace v průběhu školního roku. Konkrétně se jedná o třídnické hodiny, školní výlety nebo přednášky.

6.2 Vzdělávání učitelů

Učitelé pověřeni primární prevencí, výchovná poradkyně školy Ing. Romana Junková a metodik prevence Mgr. Ondřej Kořínek, Ph.D., se budou účastnit seminářů a vzdělávacích akcí s danou problematikou. Ostatní učitelé jsou informováni o obsahu Školního preventivního programu a budou seznámeni s metodickým postupem problematkových projevů rizikového chování žáků a bude jim dále poskytnuta informace o dalších dostupných materiálech, které jsou ve škole k dispozici.

Ostatní učitelé se budou průběžně účastnit odborných seminářů zaměřený např. na výuku síti společnosti CISCO, stáží ve firmě Continental Jičín, Altran Hořice aj.

6.3 Spolupráce s rodiči

Rodiče budou informováni v rámci třídních schůzek dvakrát ve školním roce (čtvrtletí a tři čtvrtletí) o dané problematice a dále jim bude vysvětleno, jakým způsobem škola případné problémy řeší, a jak jim může pomoci. Každý vyučující nabízí rodičům možnost individuální konzultace, např. z důvodu jakýkoliv otázek, po předchozí domluvě, a to nejen za účelem řešení výchovně vzdělávacích problémů.

7 Kontaktní adresy

Název organizace	Kontaktní údaje
<p>Policie České republiky Okresní ředitelství Jičín</p>	<p>Balbínova 24, 506 12 Jičín Telefon: 974 533 111 E-mail: pcrjicin@mvr.cz</p>
<p>Adra Poradna pro oběti násilí a trestné činnosti Typ služby: sociální poradenství</p>	<p>Tř. E. Beneše 575, Hradec Králové 12, 500 12 Telefon: 606824104 e-mail: pyramidahk@adra.cz www.adra.cz</p>
<p>Sdružení Linka bezpečí: Typ služby: Linka bezpečí Linka vzkaz domů - linky krizové intervence pro děti a mladistvé. Rodičovská linka - telefonická krizová intervence a poradenství především rodičům, prarodičům a ostatním členům rodiny z celé České republiky.</p>	<p>Ústavní 91/95, 181 21 Praha 8- Bohnice http://www.linkabezpeci.cz/</p>
<p>NZDM Modrý pomeranč Individuální poradenství pro děti, mladistvé a rodiče. Možnost exkurzí tříd.</p>	<p>Selicharova 1420, 500 12 Hradec Králové 12 Telefon: 495 260 510, 774 807 053 e-mail: praxe.nizkoprahac@salinger.cz www.salinger.cz</p>
<p>Státní zdravotní ústav Dislokované pracoviště Hradec Králové Podpora zdraví v regionech Typ služby: Výchova ke zdraví - besedy, interaktivní programy v oblastech: životní styl, výživa, pitný režim, zdravé zuby, poruchy příjmu potravy, úrazy, první pomoc, kouření, návykové látky, závislosti, sexuální výchova, nádorová onemocnění. Cílová skupina: předškolní děti, žáci ZŠ, studenti SOU a SŠ, pedagogové, rodiče</p>	<p>Habrmanova 19, 501 01 Hradec Králové Telefon: 495 058 331, 495 058 332 e-mail: drevova.szu@centrum.cz www.szu.cz</p>
<p>Život bez závislostí, o.s.: Typ služby: Komplexní programy primární prevence. Vydávání metodického časopisu Prevence. Realizace vzdělávacích programů pro pedagogy. Dvou a pětiletý výcvik preventistů. Poradna pro metodiky prevence. Individuální psychoterapie.</p>	<p>Lupáčova 14, 130 00 Praha 3 Telefon: 222 716 740 e-mail: h.vrbkova@seznam.cz www.zivot-bez-zavislosti.cz</p>
<p>„Návrat“ – SVP pro děti a mládež v Hradci Králové</p>	<p>tel.: 739 401 363 e-mail: svpnavrat@gmail.com http://www.svphk.cz</p>

Tyfloservis HK (zrakově postižení)	tel.: 495 273 636 e-mail: h.kralove@tyfloservis.cz
Okresní metodik prevence Mgr. Lukáš NÁLEVKA	e-mail: l.nalevka@pppjin.cz tel.: 739 293 888
Krajská školská koordinátorka prevence Mgr. Jana Hrnčířová	Tel.: 495 817 359 e-mail: jhrncirova@kr-kralovehradecky.cz
Úřad práce Jičín	Havlíčková 56, Valdické Předměstí, 506 01 Jičín Tel.: 950 122 350, 950 122 316

8 Evaluace a monitoring

Metodik prevence úzce spolupracuje s ostatními pedagogy, zejména s třídními učiteli a s výchovným poradcem. K vyhodnocení podmínek ve škole používáme následující metody: dotazníkové šetření, pozorování, rozhovory, záznamy metodika prevence a výchovné poradkyně. Vše je statisticky zpracováno a vyhodnoceno. Následně jsou s výsledky seznámeni pedagogové na pedagogické radě. Výsledky budou také publikovány ve výroční zprávě školy. Po vyhodnocení dílčích aktivit metodik prevence stanoví, zda budou ve stejné podobě realizovány i v budoucnu, či budou modifikovány, či se neosvědčily vůbec.

Závěr

Školní preventivní program pro školní rok může být v jeho průběhu aktualizován a doplňován. Záviseí to také na aktuální situaci ve škole a měl by směřovat především k tomu, aby škola byla místem, kde se žáci budou cítit svobodně a v bezpečí, a ve škole bude přátelská atmosféra.

Důraz je kladen především na informování žáků v rámci všeobecně vzdělávacích a odborných předmětů, ale i v rámci přednášek a besed. Škola dále nabízí řadu dalších volnočasových aktivit pro žáky.

V Jičíně

Vypracoval O. Kořínek

Seznam příloh:

[Příloha 1: Školní program proti šikanování](#)

[Příloha 2: Strategie předcházení školní neúspěšnosti](#)

[Příloha 3: Krizový plán školy](#)

Příloha 1: Školní program proti šikanování

Šikanování je velice nebezpečná forma chování žáků vůči žákům nebo učitelům, kde jsou hlavními prvky principy moci a dlouhodobosti. Jedná se o záměrné, promyšlené a úmyslné agresivní chování, které má za cíl ublížit oběti fyzicky nebo emocionálně nebo fyzicky i emocionálně.

8.1 Motivy šikany

Motivy šikany mohou být následující:

- Vlastní frustrace jedince
- Snaha o upoutání pozornosti
- Dříve mohl být také sám jedinec obětí šikany
- Snaha o obdiv ve třídě/skupině

8.2 Podoba šikany

Šikanování má ve svých projevech různou podobu. Mezi základní formy šikany patří např.:

- Verbální a fyzická šikana – přímá i nepřímá
- Verbální přímá – oslovování vulgarismy, výhrůžky, slovní vydírání, může se sem zařadit i kyberšikana (šikana prováděná pomocí informačních a komunikačních technologií, např. zakládání falešných profilů, vytváření zesměšňujících videí, psaní zraňujících a urážejících komentářů o oběti apod.)
- Verbální nepřímá – např. ignorace, izolování žáka, většinou prováděna třetí osobou
- Fyzická přímá – ubližování, např. bití, tahání za vlasy apod.
- Fyzická nepřímá – fyzické ublížení třetí osobou
- Smíšená šikana (jak verbální tak i fyzická šikana (násilné a manipulativní příkazy apod.))

Za určitých okolností může šikanování přerůst a do forem skupinové trestné činnosti, a v některých případech může, nabýt rysů organizovaného zločinu. Šikana se může odehrávat mezi spolužáky/žáky ve škole nebo mezi žákem a učitelem (narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák a žák × student) se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele).

8.3 Cíl školního programu

Cílem programu je ve škole vytvořit takové prostředí, které je bezpečné, ve třídách je příznivé sociální klima a také podpora pozitivních vztahů mezi žáky a žáky i učiteli.

8.4 Preventivní opatření na škole

Ve škole jsou realizována následující preventivní opatření na škole.

- Dohledy vyučujících o přestávkách.

- Třídnické hodiny – informace o kolektivu, řešení aktuálních problémů.
- Práce třídních učitelů s jednotlivými žáky (individuální rozhovory).
- Aktivní činnost školního metodika prevence na škole.
- Aktivní přístup vyučujících při řešení šikany.
- Informování a aktivní spolupráce s rodiči.
- Rozvíjet vzájemný respekt mezi dětmi.
- Penalizace při zjištění šikany (školní řád).
- Podporovat solidaritu a toleranci.
- Podporovat vědomí sounáležitosti.

8.5 Metody vyšetřování šikany

Níže jsou popsány možné kroky strategie při počáteční formě šikany a pokročilé formě stadia šikany.

8.5.1 Počáteční forma stadia šikany

1. Rozpoznání formy šikany
 - a. rozpoznání a stanovení informátorů, agresora a oběť
2. Rozhovor s informátory a obětí
 - a. nesmí docházet k přímé konfrontaci pachatele a obětí
 - b. rozhovor informátor-oběť
 - c. anonymní rozhovor s obětí
3. Nalezení vhodných svědků
 - a. Vytipování pravdivě vypovídajících spolužáků (nezávislost na agresorovi)
4. Individuální, případně i konfrontační rozhovory se svědky
 - a. Aby nebyly svědkové vzájemně ovlivňováni
5. Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi
 - a. Cílem je agresory okamžitě zastavit a ochránit oběť, ale i je samotné před následky jejich činů
6. Rozhovor s rodiči oběti

8.5.2 Pokročilá forma stadia šikany

1. Bezprostřední záchrana oběti.
2. Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci.
3. Zabránění agresorů na křivé výpovědi.
4. Nahlášení Policii ČR, případně informovat SPOD, PPP.
5. Vlastní vyšetřování
6. Zdokumentování případu

Příloha 2: Strategie předcházení školní neúspěšnosti

8.6 Školní neúspěšnost

Školní neúspěšnost, mezi kterou se dají zařadit mj. školní výkon, tj. žákovy znalosti, schopnosti a nadání, je aktuálním a stále se opakujícím se problémem, kde se musí věnovat velké úsilí žákovi. Pokud se žákovy neúspěchy pravidelně opakují, mělo by se začít pravidelně spolupracovat s rodiči žáka, ale musí s nimi spolupracovat i vyučující a v neposlední řadě musí spolupracovat samotný žák. V konkrétních a náročných situacích by se mělo také spolupracovat se specializovanými zařízeními, např. s PPP. Na výsledky žáků mají velký vliv proměnlivé faktory, mezi které patří např. momentální rozpoložení, zdravotní stav, situace v rodině nebo vliv školního kolektivu apod. Každý žák je individuem, proto by se k němu mělo přistupovat individuálně. Ne po všech žácích může chtít vyučující v jednotlivých hodinách stejné výkony u různorodých příkladů. Každý žák má jiné dispozice a nadání v jednotlivých předmětech. Nějaká minimální znalost obsahové náplně předmětů, která bude stejná pro všechny žáky ve třídě, přesto musí být, aby někteří žáci nebyli tzv. „nepolíbeni danou problematikou“. Obvykle je školní neúspěšnost způsobena souborem příčin. „*U vážných nedostatků v prospěchu a výrazných neúspěchů ve škole je třeba zjistit, o jaký typ neúspěchu jde, zda se nejedná o trvalejší, příp. progredující a celkovou tzv. absolutní školní neúspěšnost.*¹“ Kromě absolutní školní neúspěšnosti se můžeme setkat i s tzv. relativní neúspěšnosti. „*U relativní školní neúspěšnosti jsou výkony žáka ve vyučování nižší než jeho rozumové (mentální) potenciality, možnosti, schopnosti, dovednosti a předpoklady. Jde o tzv. podvýkonový syndrom. Může být způsoben např. krizovou, stresovou situací, unavitelností, sníženou frustrační tolerancí, neurotickou reaktivitou, nerovnoměrným nadáním, dočasně sníženou sebedůvěrou, demotivací pro opakovanou neúspěšnost, apod. Zde může hodně pomoci obnovení přiměřené sebedůvěry vhodně volenou pochvalou, kladným oceněním, úspěšností.*²“

8.7 Řešení školní neúspěšnosti

Především se musí rozpoznat, o který typ školní neúspěšnosti se u žáka jedná a je nutná domluva mezi konkrétními vyučující a školním metodikem prevence a výchovným poradce na škole, kteří daný stav budou aktivně řešit. Je potřeba žáka podrobit pedagogické, speciálně-pedagogické a psychologické diagnostice, aby byly správně určeny příčiny školní neúspěšnosti u žáka. Navíc každý žák může, ve většině případů má, odlišný učební styl než jeho spolužáci. Může být lepší v některých typech úloh než jeho nadanější spolužáci apod. Důležitý je včasný zásah, aby se dílčí neúspěchy nekumulovaly, kdy se žák v této oblasti může dostat do bezvýchodné situace. Je důležité

¹ KOHOUTEK, Rudolf. Psychologie školní úspěšnosti a neúspěšnosti [online]. [cit. 2019-10-16]. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0911/psychologie-skolni-uspesnosti-a-neuspesnosti>

² KOHOUTEK, Rudolf. Psychologie školní úspěšnosti a neúspěšnosti [online]. [cit. 2019-10-16]. Dostupné z: <http://rudolfkohoutek.blog.cz/0911/psychologie-skolni-uspesnosti-a-neuspesnosti>

zastavit pokles jeho školních výkonů a pokud možno „nastartovat“ zlepšující se tendenci. Opatření bude voleno individuálně na základě zjištění z diagnostiky.

8.7.1 Žáci s poruchami učení a chování

Důležité je kompenzovat nedostatky pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z pedagogicko-psychologické poradny nebo speciálně pedagogického centra. V případě potřeby je pro žáka vytvořen individuální vzdělávací plán.

8.7.2 Žáci se zdravotním omezením nebo znevýhodněním

Důležité je kompenzovat nedostatky pomocí speciálně pedagogických metod a postupů na základě doporučení z pedagogicko-psychologické poradny a kompenzačních pomůcek. V případě potřeby je pro žáka vytvořen individuální vzdělávací plán.

8.7.3 Žáci se sociálním znevýhodněním

Vytvoření podmínek ve škole při výuce i mimo výuku. Začleňování těchto jedinců do třídního a školního kolektivu. Půjčování učebních materiálů. Možnost přístupu k internetu i po škole. Spolupráce s rodinou. V případě potřeby je pro žáka vytvořen individuální vzdělávací plán.

8.7.4 Žáci s vysokou mírou absence

Žáci mohou mít vysokou absenci z různých důvodů. Jednou z příčin může být např. záškoláctví. Postup v tomto případě je uveden v krizovém plánu školy. Vysoká míra absence bývá nejčastěji způsobena zdravotními problémy a indispozicemi. V tomto případě je velice důležité poskytnout žákům podporu při zvládnutí chybějící látky. V tomto případě se žák domluví s konkrétním vyučujícím na plánu k dostudování učiva, stanoví se individuální termíny dozkoušení. Vyučující poskytuje žákovi konzultace, případně komunikuje s rodiči. Žák je v průběhu dohánění látky podporován.

8.8 Postup při řešení školní neúspěšnosti

Rodiče se mohou na průběžnou klasifikaci a počet zameškaných hodin svých dětí podívat do systému Bakaláři u všech oborů vzdělávání ve škole, kam mají přístup. Dále si mohou s příslušným vyučujícím domluvit konzultační hodiny nebo přijít 2x za školní rok na rodičovskou schůzku.

Klíčovou roli v předcházení školní neúspěšnosti mají jednotliví třídní učitelé, kteří jsou obeznámeni se situací žáka i s jeho prospěchem v průběžné klasifikaci systému Bakaláři a počtem zameškaných hodin. Po prvním čtvrtletí (je možné i dříve) se třídní učitel domluví na konzultaci se žáky/jejich zákonnými zástupci, kteří v tomto čtvrtletí neprospívají/mají hodně zameškaných hodin a jsou v předmětech neklasifikováni. Jednání se dále zúčastní učitelé daných předmětů, ve kterých žák neprospívá/nelze klasifikovat, případně výchovný poradce. Zde se domluví možnosti a opatření vedoucí k nápravě. Také se sjedná termín případné další schůzky, při které se vyhodnotí úspěšnost zvoleného postupu, za vyvolání jednání s rodiči a jeho koordinaci a realizaci odpovídá třídní učitel.

Žáci mají možnost konzultací s výchovnou poradkyní. Na závěr školního roku by měla být podpora vyhodnocena opět na společné schůzce s rodiči a žákem (případně v pololetí při ukončení podpůrných aktivit, pokud žák překoná obtíže).

Příloha 3: Krizový plán školy

Metodické dokumenty (doporučení a pokyny)³

Krizový plán školy je dokument, který vymezuje kázeňské problémy, které se ve škole nejčastěji vyskytují, a poskytuje návod zaměstnancům, jak v takových krizových situacích postupovat. Krizovými situacemi myslíme takové chování, které spadá do kategorie rizikového chování žáků. Krizový plán školy je sestavován za pomoci členů školního poradenského pracoviště na naší škole. Toto školní poradenské pracoviště úzce spolupracuje s odborníky a odbornými centry. Jedná se především o následující rizikové chování:

- nález a/nebo zjištěnou konzumaci tabákových, nebo alkoholických výrobků
- nález a/nebo zjištěnou konzumaci omamných a psychotropních látek (OPL)
- záškoláctví
- krádež
- vandalství

Existence krizového plánu školy vychází z legislativních dokumentů (v odkazu 3). Jednotlivé citace/parafráze v níže uvedených kapitolách jsou uváděny z příslušných textových dokumentů uvedených v odkazu 3.

8.9 Nález nebo zjištění tabákových výrobků

8.9.1 Tabák

„Tabákový výrobek je takový výrobek, který může být užíván a obsahuje neupravený nebo zcela či z části geneticky upravený tabák.“

„Dělení výrobků podle platné legislativy

1. Tabák – listy a jiné přírodní zpracované nebo nezpracované části rostlin tabáku, včetně expandovaného a rekonstituovaného tabáku.

2. Dýmkový tabák – tabák výhradně určený pro užití v dýmce, který se může užívat prostřednictvím postupného spalování.

3. Tabák určený k ručnímu balení cigaret – takový tabák, který spotřebitel může použít pro vlastní balení cigaret.

4. Bezdýmnný tabák – takový tabákový výrobek, jehož užití nezahrnuje postupné spalování, a to včetně žvýkacího a šňupacího tabáku a tabáku určeného k orálnímu užití.

5. Žvýkací tabák – je bezdýmnný tabák určený výhradně ke žvýkání.

6. Šňupací tabák – je bezdýmnný tabák určený pro užívání nosem.

³ MŠMT. METODICKÉ DOKUMENTY (DOPORUČENÍ A POKYNY) [online]. © 2013 – MŠMT [cit. 2022-10-16]. Dostupné z: <https://www.msmt.cz/vzdelavani/socialni-programy/metodicke-dokumenty-doporučení-a-pokyny>

7. *Tabák určený k orálnímu užití – všechny tabákové výrobky vyrobené zcela nebo částečně z tabáku určené k užívání ústy kromě těch, které jsou určeny k inhalaci nebo žvýkání, v prášku nebo ve formě jemnozrnných granulí nebo v jakékoli kombinaci těchto forem, nabízené zejména v sáčkových porcích nebo v porézních sáčcích.*

8. *Cigareta – tabákový provazec, který se užívá prostřednictvím spalovacího procesu.*

9. *Doutník – tabákový smotek, který se užívá prostřednictvím spalovacího procesu.*

10. *Nikotinový sáček bez obsahu tabáku – výrobek bez tabáku obsahující nikotin, který je určený pro orální užití.*

11. *Doutníček – je doutník o hmotnosti nejvíce 3 g.*

12. *Tabák určený pro vodní dýmku - tabákový výrobek určený pro kouření ve vodních dýmkách.*

13. *Nový tabákový výrobek – takový tabákový výrobek, který není cigaretou, tabákem určeným k ručnímu balení cigaret, dýmkovým tabákem, tabákem určeným do vodních dýmek, doutníkem, doutníčkem, žvýkacím tabákem, šňupacím tabákem nebo tabákem určeným pro orální užití a byl uveden na trh po 19. květnu 2014.*

14. *Bylinný výrobek určený ke kouření – výrobek, jehož základem jsou rostliny, byliny nebo ovoce, a který neobsahuje žádný tabák a může se užívat prostřednictvím inhalace ústy nebo nosem a jeho užívání zahrnuje postupné spalování.*

15. *Elektronická cigareta – výrobek, který lze použít pro užívání výparů obsahujících nikotin nebo jiných výparů prostřednictvím náustku nebo jakákoli součást tohoto výrobku, včetně zásobníku, nádržky i zařízení bez nádržky nebo zásobníku; elektronická cigareta může být jednorázová nebo opětovně naplnitelná pomocí náhradní náplně nebo nádržky nebo opakovaně použitelná pomocí jednorázových zásobníků.*

16. *Náhradní náplň elektronické cigarety – je nádobka s tekutinou, která může obsahovat nikotin, a kterou lze opakovaně naplnit elektronickou cigaretu.*

17. *Složka tabákového výrobku – tabák, přísady, papír, filtr, inkoust, kapsle, lepidlo, jakákoli další látka či prvek přítomný v konečném tabákovém výrobku nebo výrobku, který souvisí s tabákovým výrobkem.*

18. *Přísada tabákového výrobku – látka s výjimkou tabáku, která byla přidána do tabákového výrobku, jednotkového balení nebo jakéhokoli vnějšího obalu.*

19. *Příchuť tabákového výrobku – jasně rozpoznatelná vůně nebo chuť jiná než tabáková (např. přísada nebo kombinace přísad – ovoce, koření, alkohol, cukrovinky, mentol, vanilka, ...).*

20. *Výrobky souvisejícími s tabákovými výrobky jsou elektronické cigarety, náhradní náplně do elektronických cigaret a bylinné výrobky určené ke kouření.*

21. *Rekonstituovaný tabák - tabáková fólie vyrobená spojením jemně rozdrobeného tabáku, tabákového odpadu a tabákového prachu.*

22. *Jednotkové balení - nejmenší jednotlivé balení tabákového výrobku nebo výrobku souvisejícího s tabákovými výrobky, který je uveden na trh.*

23. *Aroma - přísada dodávající vůni nebo chuť.*

Podle příslušného zákona se zakazuje kouření ve školních budovách. Zakazuje se kouřit ve vnějších i vnitřních prostorech všech typů škol a školských zařízení. Nedodrží-li osoba zákaz kouření v místech uvedených podle příslušného paragrafu, a to ani po výzvě provozovatele, aby v tomto jednání nepokračovala nebo aby prostor opustila, je provozovatel oprávněn požádat obecní policii, nebo Policii České republiky o zákrok směřující k dodržení zákazu.

8.9.2 Postup při konzumaci tabákových výrobků ve škole

1. Zabránění žákovi v dalším konzumování tabákových výrobků.
2. Odebrání tabákových výrobků žákovi.
3. Pořízení stručného zápisu s vyjádřením žáka. Zařazení do příslušné agendy metodika prevence.
4. Oznámení vedení školy.
5. Písemné vyrozumění zákonného zástupce nezletilého žáka.
6. Pokud se chování přistiženého žáka opakuje, je školou vyrozuměný orgán sociálně právní ochrany dítěte.
7. Pokud je podezření na ohrožení života v důsledku požití tabákového výrobku, je okamžitě volána záchranná služba.

8.10 Alkohol

„V České republice je podle zákona možné podávat a prodávat alkohol zletilým osobám, tj. od 18 let věku.“ Podávání alkoholických nápojů osobám mladším 18 let může být trestným činem nebo přestupkem. Školním řádem je stanoven zákaz užívání alkoholu v prostorách školy a na všech akcích pořádaných školou.

8.10.1 Postup při konzumaci alkoholu žákem ve škole

1. Při přistižení konzumace alkoholu je zabráněno žákovi v jeho dalším konzumování.
2. Alkohol je žákovi zabaven a je zajištěno, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
3. Pokud je podezření na ohrožení života v důsledku požití alkoholu, je okamžitě volána záchranná služba a žákovi je poskytnuta první pomoc.
4. Pokud není žák ohrožen na životě a je ve stavu schopnosti vypovídat, je pořízen stručný zápis s vyjádřením žáka. Ten je zařazen do příslušné agendy metodika prevence.
5. Oznámení vedení školy.

6. Pokud je žák ve stavu, kdy není schopen pokračovat ve vyučování, škola ihned vyrozumí zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka neprodleně vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte obce s rozšířenou pravomocí a vyčká jeho pokynů.
7. Písemné vyrozumění zákonného zástupce nezletilého žáka.
8. Pokud se chování přistiženého žáka opakuje, je školou vyrozuměný orgán sociálně právní ochrany dítěte.

8.11 Postup při nálezů alkoholu ve škole

1. Oznámení nálezů vedení školy.
2. Uložení tekutiny u vedení školy (usvědčující důkaz). Tekutina se nesmí podrobovat žádnému testu na zjištění, o jakou konkrétní tekutinu se jedná.
3. Zpracování písemného záznamu o události.

8.11.1 Postup při zadržení alkoholu u žáka ve škole

1. Oznámení nálezů vedení školy.
2. Pořízení stručného zápisu s vyjádřením žáka. V případě, že žák odmítá podepsání záznamu, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zařazení do příslušné agendy metodika prevence.
3. Písemné vyrozumění zákonného zástupce nezletilého žáka. Pokud se chování přistiženého žáka opakuje, je školou vyrozuměný orgán sociálně právní ochrany dítěte.
4. V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi, nebo že žák je intoxikovaný, je zajištěná tekutina předána přivolanému lékaři.

8.12 Omamné a psychotropní látky (OPL)

Mezi omamné a psychotropní látky můžeme zařadit drogy, mezi které patří např. tabák, alkohol, marihuana, pervitin, heroin, syntetické drogy nebo těkavé látky, mezi které patří např. ředidla a lepidla. K jejich užívání může žáky vést řada faktorů. Problémy s braním drog mohou být např. zdravotní problémy, ekonomické, sociální apod. Mezi příznaky užívání drog mohou být např. časté změny nálad, ztráta zájmu o dosud projevované zájmy, úpadek stylu oblékání a péče o vzhled, agresivní chování, únava nebo naopak velice energetické chování, zhoršení prospěchu apod. *„Zakázána je výroba, distribuce, přechovávání, šíření i propagace omamných a psychotropních látek, a to bez ohledu na věk žáka a prostředí, ve kterém by k tomu docházelo. Zakázáno je rovněž navádění k užívání těchto látek.“* Školní řád zakazuje užívání návykových látek, jejich distribuci, přechovávání. Je zakázán vstup do školy pod vlivem těchto látek.

8.12.1 Postup při konzumaci a distribuci OPL ve škole

1. Při přistihnutí konzumace nebo distribuci OPL je zabráněno žákovi v jeho dalším konzumování.

2. Návykovou látku mu pracovník školy odebere a zajistí tak, aby nemohl v konzumaci pokračovat. Návykovou látku je třeba žákovi odebrat za přítomnosti další osoby a s použitím ochranných pomůcek.
3. O události se sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, včetně toho, zda byly provedeny orientační testy na NL, případně další vyšetření, a s jakým výsledkem. Tento záznam založí školní metodik prevence do své agendy a vyrozumí vedení školy.
4. Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí.
5. V případě, kdy je žák pod vlivem NL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci a Policii ČR, pokud ji nevolala již dříve.
6. V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole. Vyrozumění škola učiní i v případě, kdy nezletilý žák způsobilý k pobytu ve škole je.
7. V případě, že žák není schopný dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce nezletilého žáka a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
8. Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů. Škola může od orgánu sociálně-právní ochrany obce vyžadovat pomoc.
9. Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že nezletilý žák konzumoval NL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky (dbát pokynů pracovníků školy). Zákonný zástupce má právo se písemně vyjádřit k této skutečnosti a postupu školy.
10. Současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně-právní ochrany dítěte. Oznamovacím místem je příslušný odbor obce s rozšířenou působností podle místa bydliště dítěte.
11. Z konzumace NL ve škole je třeba vyvodit opatření stanovené školním řádem. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je rizikový pouze sobě, distributor může ohrozit okolí. Distribuce je trestným činem, užívání NL je porušením školního řádu.
12. Prokázané navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za rizikové a protiprávní jednání.
13. Vzhledem k tomu, že konzumace a distribuce návykových látek je trestným činem, vedení školy ihned informuje Policii ČR.

8.12.2 Postup při nálezů OPL v prostorách školy

1. Zaměstnanci, kteří naleznou látku, jí nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.

2. Nalezená látka se za přítomnosti dalšího pracovníka školy s použitím gumových/latexových rukavic vloží do obálky. U ní je potřeba napsat datum, čas a místo nálezů. Obálku přelepit, přelep opatřit razítkem školy a svým podpisem a uschovat do školního trezoru. Zajištěnou látku následně předat Policii ČR.
3. O nálezů ihned uvědomí vedení školy spolu s písemným záznamem.
4. O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelých látek.

8.12.3 Postup při nálezů OPL u žáka školy

1. Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
2. O nálezů ihned uvědomí vedení školy.
3. O nálezů sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, datum, místo a čas nálezů a jméno žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena (nebo který látku odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu. Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomen/na ředitel/ka školy nebo její/jeho zástupce.
4. Za přítomnosti dalšího pracovníka se vloží nalezený materiál do obálky, označí se datem, časem a místem nálezů, přelepí se, orazítkuje a uschová v kanceláři.
5. O nálezů vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelých látek a informuje zákonného zástupce nezletilého žáka.
6. V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem, přivolanému lékaři, který se dostaví v případě, že to vyžaduje zdravotní stav žáka. Může to usnadnit léčbu, neboť u řady NL jsou známy protilátky, které odstraní nebo zmírní akutní účinek NL. Další postup nutný k identifikaci látky pak zajistí Policie ČR.
7. Pracovníci školy nesmí provádět osobní prohlídku žáka a to ani prohlídku jeho věcí.

8.13 Záškoláctví

Při záškoláctví je žákem zanedbávána školní docházka, kdy místo školy chodí na jiná místa nebo je doma. Jedná se o přestupek. Třídní učitel by měl být nejpozději do 3 dnů od počátku absence informován od rodičů a zákonných zástupců o důvodu nepřítomnosti žáka ve škole. Pokud tak neučiní, situaci lze klasifikovat nepřítomnost žáka jako záškoláctví, viz školní řád.

8.13.1 Postup řešení zjištěného záškoláctví

1. O neomluvené i zvýšené omluvené nepřítomnosti žáků informuje třídní učitel výchovného poradce, který tyto údaje vyhodnocuje.

2. Za více než 6 hodin neomluvené absence se ukládá důtka ředitelky školy. O výchovných opatřeních rozhoduje ten, který je ukládá. O uložení výchovných opatření uvědomí písemně třídní učitel nebo ředitelka školy zákonného zástupce nezletilého žáka, příp. zletilého žáka a to bezprostředně po udělení nebo uložení výchovných opatření. Důvodem pro podmíněné vyloučení jsou též opakovaná méně závažná provinění proti školnímu řádu po uložení důtce ředitele školy nebo při více jak 15 hodinách neomluvené absence.

8.14 Krádež

Jedná se o jednání, kdy se dotyčný zmocní věci, která je někoho jiného a tuto věc si přivlastňuje. Původní majitel věci s takovým chováním nesouhlasí. Postup při zjištění krádeže ve škole

1. Každý, kdo se dopustí krádeže na školní půdě, by měl mít možnost pohovořit si o svém jednání s vedením školy.
2. Preferuje se náprava vztahu mezi obětí a poškozeným.
3. Zákonný zástupce nezletilého žáka (zloděje) vyrozumí škola poté, kdy bude přesně znát příčiny, které dítě k takovému chování vedly.
4. Jestliže se jedná o škodu většího rozsahu, vyrozumí vedení školy Policii ČR.
5. O krádeži a jejím šetření provede pedagog záznam, ze kterého budou jasně vyplývat všechny důležité skutečnosti.

Škoda většího rozsahu (škoda větší dle trestního zákoníku je 50.000,- Kč, škoda velkého rozsahu dle trestního zákoníku je 5.000.000,- Kč, viz. § 138) škoda nikoli nepatrná 5000,- Kč je hranice pro trestný čin.

V případě, že je ukradena věc menší hodnoty než 5000,- Kč (a je to bez použití násilí – překonání překážky, není to vloupání) jedná se o přestupek proti majetku dle § 50 zák. o přestupcích č. 200/1990 Sb. v platném znění.

Škoda na odcizené věci od 5000,- Kč výše je trestným činem krádeže dle ustanovení § 205 trestního zákoníku. V případě, že byla odcizena věc s hodnotou menší než 5.000,- Kč, ale bylo použito násilí – vypáčená skříňka, šatna, šuplík...nebo násilí vůči osobě a snaha zmocnit se věci – loupež, jedná se vždy o trestný čin.

8.15 Rasismus

„Rasistické chování je takové, které na základě přisouzení psychických a mentálních schopností a dovedností skupinám definovaným podle biologického, rasového či národnostního původu tyto příslušníky těchto skupin hodnotí a případně (ve formě „tvrdého rasismu“) je i poškozuje.“

8.15.1 Postup při zjištění výskytu rasismu u žáků

1. Pedagog okamžitě a razantně vystoupí proti projevům intolerance mezi žáky.
2. Rodiče vyrozumí pedagog (třídní učitel, metod prevence) v případě opakovaných verbálních či vizuálních projevů s možným extremistickým podtextem či v případě odůvodněného podezření na účast žáka v konsistentní extremistické

partě a v případě užití násilí s extremistickým, rasistickým xenofobním nebo antisemitským podtextem.

3. Policie se vyrozumí v případě podezření na promyšlenou a extremisticky, rasisticky, xenofobně nebo antisemitsky motivovanou činnost (např. opakované rasistické verbální výpady se závažnými dopady na psychiku terčů takových výpadů apod.) a na takto motivované vážnější formy násilí.

8.16 Vandalství

Jedná se o poškozování věcí ve školním prostředí nebo o poškozování a ničení věcí žáků školy. Může se jednat jak o poškození věcí, tak i o jejich zničení, např. poškození dveří učeben, zničené školní pomůcky, zničené počítače, poškozené školní knihy aj.

8.16.1 Postup při zjištění vandalismu ve škole

1. Náhrada je vymáhána po tom, kdo ji způsobil. Pokud je evidentní, že třída kryje pachatele, škodu uhradí celá třída. U nezletilého/nezletilých je škoda vymáhána po zákonném zástupci.
2. Pokud není nezletilý žák ochoten škodu zaplatit, je vyrozuměn jeho zákonný zástupce.
3. Pokud se jedná o větší škodu, a dotyčný nemá zájem ji uhradit, je vyrozuměno vedení Policie ČR.
4. Pokud se škoda dá nahradit/opravit, je preferován tento způsob náhrady škody.
5. O způsobené škodě provede TU záznam, záznam je uložen u výchovného poradce.
6. V případech, kdy se jedná o opakované jednání a výchovná a další opatření, která zvolila škola, neměla žádný účinek, oznamuje vedení školy toto jednání OSPOD.

8.17 Podvod

Obvykle se jedná o nepřipustné jednání, kdy je nejčastěji falšován podpis rodičů nebo zákonných zástupců nebo o opsání/zkopírování písemných prací, závěrečných projektů nebo seminárních prací jiných žáků.

8.17.1 Postup při zjištění podvodného jednání u žáka

1. Příslušný pedagog po zjištění a pohovoru se žákem provede písemný záznam, který bude uložen u třídního učitele a výchovného poradce.
2. V případě závažných prohřešků a případů je informován zákonný zástupce nezletilého žáka, výchovný poradce a vedení školy.

8.18 Kyberšikana

„Kyberšikana je forma agrese, která se uplatňuje vůči jedinci či skupině osob s použitím informačních a komunikačních technologií (počítačů, tabletů, mobilních telefonů a dalších moderních komunikačních nástrojů), a ke které dochází opakovaně, ať už ze strany původního agresora či dalších osob - tzv. sekundárních útočníků (např. opakované sdílení nahrávky, opakované komentování apod.). Ačkoli je kyberšikana zpravidla

definována jako činnost záměrná, může vzniknout i nezáměrně – např. jako nevhodný vtip, který se v on-line prostředí vymkne kontrole. Kyberšikana je často zaměňována s tzv. on-line obtěžováním. Termínem on-line obtěžování označujeme jednorázové útoky, jejichž dopad je pouze dočasný. „Opravdová“ kyberšikana musí splňovat zejména kritéria opakovanosti, musí být dlouhodobá a musí být vnímána jako ubližující. Oběť se pak nedokáže útokům účinně bránit, existuje mocenská nerovnováha.“

„Mezi základní formy kyberšikany z pohledu propojení útočníků a obětí patří:

1. Kyberšikana přímá

U přímé kyberšikany agresor útočí na oběť přímo, bezprostředně, začne např. dehonestovat oběť, založí o ní falešný profil, zveřejnění její fotografie či video apod.

2. Kyberšikana nepřímá (kyberšikana v zastoupení, tzv. cyberbullying-by-proxy)

U nepřímé kyberšikany agresor k útoku využívá jinou osobu, která často neví o tom, že se stala nástrojem útoku – např. pomsty. Typický příklad představuje situace, kdy útočník pronikne na účet oběti (např. účet na sociální síti), prostřednictvím tohoto účtu začne dehonestovat ostatní uživatele, kteří začnou reagovat a mstít se za on-line urážky právě majiteli účtu, ze kterého byly dehonestující zprávy odeslány. Majitel účtu se o tomto dozví až s časovou prodlevou.

V případě obou forem kyberšikany může pachatel využívat jak své vlastní identity, tak i identity falešné.“ Kyberšikana se může týkat jak žáků, tak i vyučujících.

8.18.1 Postup při řešení kyberšikany ve škole

1. Zklidnění oběti (ta je často rozčilená, její reakce mohou být přehnané, v některých případech až suicidní) a nabídnutí podpory. Zároveň je třeba zajistit, aby kyberšikana dále nepokračovala, tedy odstranit závadný obsah z internetu – např. smazat videa, která oběť ponižují, odstranit závadné fotografie, zablokovat profil pachatele atd.
2. Před samotným smazáním materiálů je však nutné zajistit dostatek důkazů – pořídit si snapshoty s důkazním materiálem, stáhnout dané internetové stránky do lokálního počítače, zajistit seznam žáků, kteří se stali publikem kyberšikany (např. v rámci diskusní skupiny na sociální síti) – ideálně s odkazy na jejich profily, pokusit se identifikovat agresora (např. prostřednictvím jeho přátel).
3. Všechny případy je nutné důkladně vyšetřit – pokud nejsme schopni incident sami vyšetřit, můžeme využít podpory externích institucí. Vyšetřování zahrnuje zjištění, kde incident probíhal, jak dlouho trval, kdo se do něj zapojil, jaký dopad měl na oběť, jakými technickými prostředky lze útok zastavit apod.
4. O incidentu je nutné informovat rodiče oběti i rodiče agresora, lze využít postupů definovaných ve scénáři řešení tradiční šikany. V případě, že případ kyberšikany nespadá do kompetencí školy (např. útok proběhl mimo vyučování a nemá návaznost na šikanu, která probíhá ve škole), mohou rodiče např. zažalovat agresora u občanského soudu za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu apod.

5. Je velmi důležité, aby škola při trestání agresorů postupovala v souladu se školním řádem v kombinaci s dalšími strategickými dokumenty školy – např. krizovým plánem, minimálním preventivním programem školy apod.

8.19 Sexuální zneužívání

„Sexuální zneužívání – je každé nepřiměřené vystavení dítěte sexuálnímu činu nebo chování, které vede k uspokojování potřeb zneuživatele. Pohlavní zneužívání je závažným trestným činem proti lidské důstojnosti, na který se vztahuje povinnost překazit jej (v souladu s trestním zákoníkem). Překazit znamená, že zabráníte páchání nebo dokončení takového jednání (oznámit orgánům činným v trestním řízení).“

8.19.1 Postup při svěření se žáka učiteli s pohlavním zneužitím

1. Uvědomění si, že jde o velmi citlivou záležitost.
2. Citlivě komunikovat s dítětem a jeho výpověď nezpochybňovat, podrobnější vyšetřování nechat na psychologovi a policii.
3. Ohlášení na policii.
4. Ocenit dítě, že se Vám svěřilo a ujistit ho, že pro ně uděláte všechno, co je ve vašich silách. V případě, kdy dítě nechce, abyste tuto skutečnost nehlásili, nesmíte dítěti slíbit svojí mlčenlivost.
5. Bezodkladně své zjištění oznámit řediteli školy a výchovné poradkyni.
6. Podezření na trestný čin pohlavního zneužití hlásí škola OSPODu.
7. Pokud se jedná o hodnověrně potvrzené podezření, obrací se škola na Policii ČR.
8. Cílem musí být předejít vzniku traumatizace dítěte, zabránit pokračování a zabránit rozvoji dlouhodobých zdravotních, sociál. a psychol. následků

8.20 Domácí násilí

„Domácí násilí představuje obvykle fyzické, psychické, nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Je typické, že se intenzita násilného chování v průběhu času stupňuje, což snižuje schopnost oběti i agresora toto chování zastavit a pracovat na nápravě narušeného vztahu.“

Klíčové charakteristiky domácího násilí:

- *Je opakované.*
- *Je neveřejné, probíhá v soukromí domácnosti.*
- *Eskaluje. Domácí násilí se stupňuje jak ve svých formách (od urážek a ponižování až k fyzickému násilí), tak i ve své hloubce (od první facky až po velice brutální napadání, jež může vést k ohrožení na životě).*
- *Role oběti a agresora jsou jasně rozdělené, nezaměňují se.*
- *Zcela zásadní pro identifikaci násilí je zneužívání moci a kontroly, která v oběti vzbuzuje strach.*

- *Pachatel bývá násilný většinou jen ke své oběti, nikoli navenek, mívá „dvojitou tvář“ . Okolí se může jevit sympatický. Pouze část pachatelů je agresivní i navenek.*
- *Pachatel považuje svoje chování za ospravedlnitelné, má pocit nároku na takové chování.*
- *K domácímu násilí dochází v cyklech: znamená to, že se střídají období vzrůstání napětí a násilí, období relativního klidu a opětovného narůstání tenze a opětovného násilí.*

Chování oběti je zaměřeno na zajištění přežití (např. minimalizace nebo snižování násilí, přebírání odpovědnosti za násilí, ochrana násilníka, setrvávání v násilném vztahu).“

8.20.1 Postup při řešení domácího násilí

1. Pokud se dítě samo svěří učiteli, měl by mu učitel projevit důvěru, nebagatelizovat jeho sdělení, neobviňovat jej ze lži a podpořit jej. Měl by jej informovat o tom, že se na domácí násilí (splní-li skutkovou podstatu trestného činu) vztahuje ohlašovací povinnost a on musí jednat v souladu s ní.
2. Pokud pedagog zjistí, že na dítěti je doma pácháno domácí násilí, oznámí tuto skutečnost vedení školy, orgánu sociálně právní ochrany dítěte a orgánům činným v trestním řízení.
3. V žádném případě neřešit podezření na domácí násilí páchaném na dítěti rozhovorem s rodičem-agresorem.
4. Škola nemůže poskytovat terapeutické služby. Pedagog by se měl rovněž vyhnout postupům, které mohou dítě poškodit (stigmatizovat, traumatizovat jej apod.).